

Detaljregulering av Hovin skole i Spydeberg – gbnr. 411/51 m.fl.

Matjordplan

Bestiller: Indre Østfold kommune

Utarbeidet av: Østre Linje arkitektur og landskap AS

Dato: 18.12.24 revidert 22.01.25

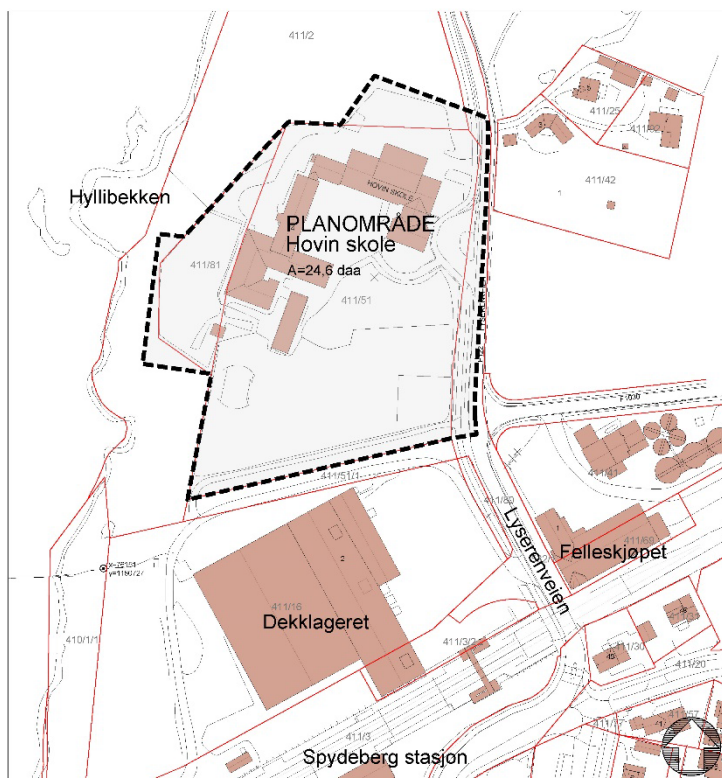
1.1. Innledning

Matjordplanen er utarbeidet som en del av arbeidet med ny reguleringsplan for Hovin skole, Spydeberg. Gnr. Bnr 411/51 m.fl.

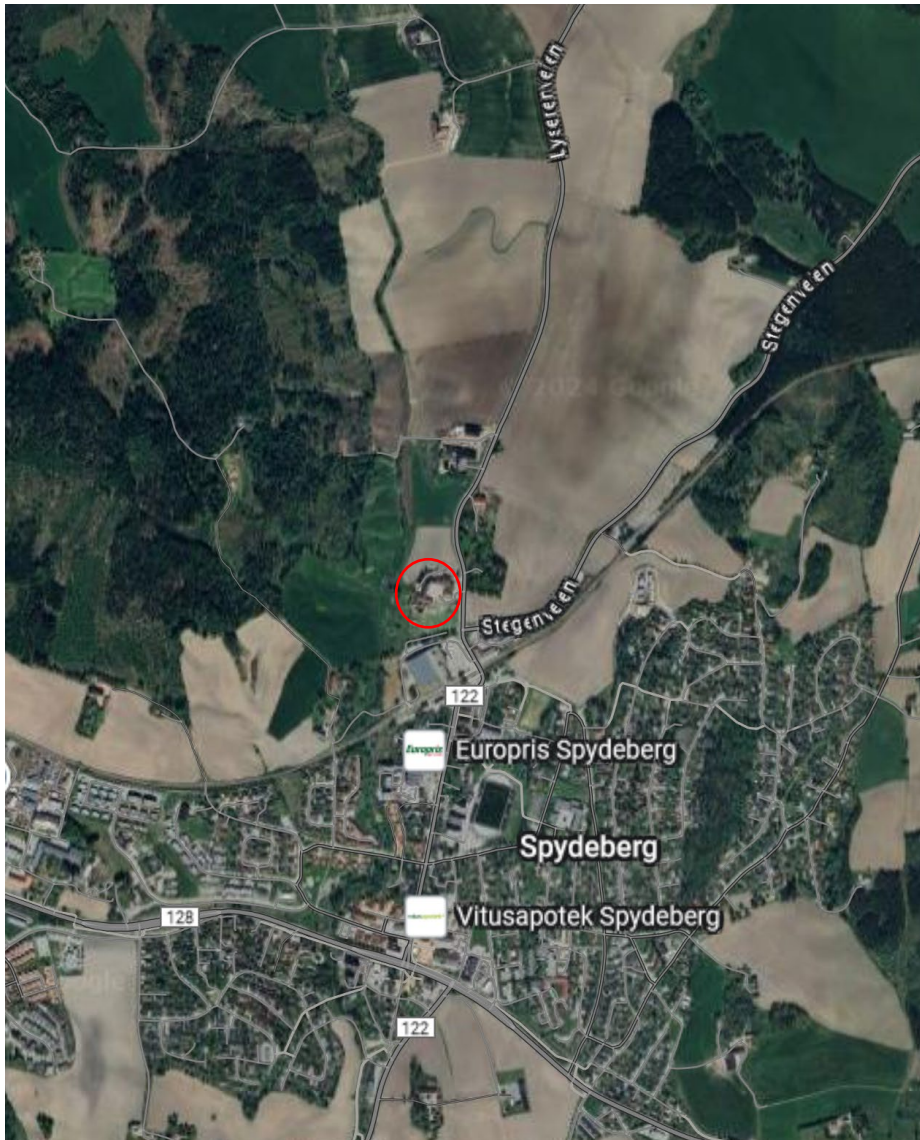
I forbindelse med oppgradering og utvidelse av Hovin skole skal det etableres en flerbrukshall der dagens parkering er. Tiltaket berører 142 m² matjord, hvorav 54 m² er i kommuneplanen satt av til LNF og resterende areal er offentlig formål- skole. I kommuneplanen er 134 kvm satt av til LNF formål av dette arealet er kun 54 m² som er dyrket mark.

Matjorden som berøres av planlagte tiltak vil benyttes til skolehage innenfor planområdet og LNF formål i nærområdet. Matjordlaget skal tas av og mellomagres og benyttes på en slik måte at en ivaretar kvalitet og jordstruktur i henhold til akseptert praksis. Hensikten med en matjordsplan er å sikre at verdifull matjord kan benyttes til videre matjordproduksjon enten ved at det benyttes videre til oppfyllingsområder for nytt matjordsareal, nydyrking eller forbedring av annen dyrka eller dyrkbar mark til matproduksjon. Matjordplanen beskriver hvordan matjorden skal håndteres, lagres og forflyttes i påvente av gjenbruk.

1.2. Planområdet

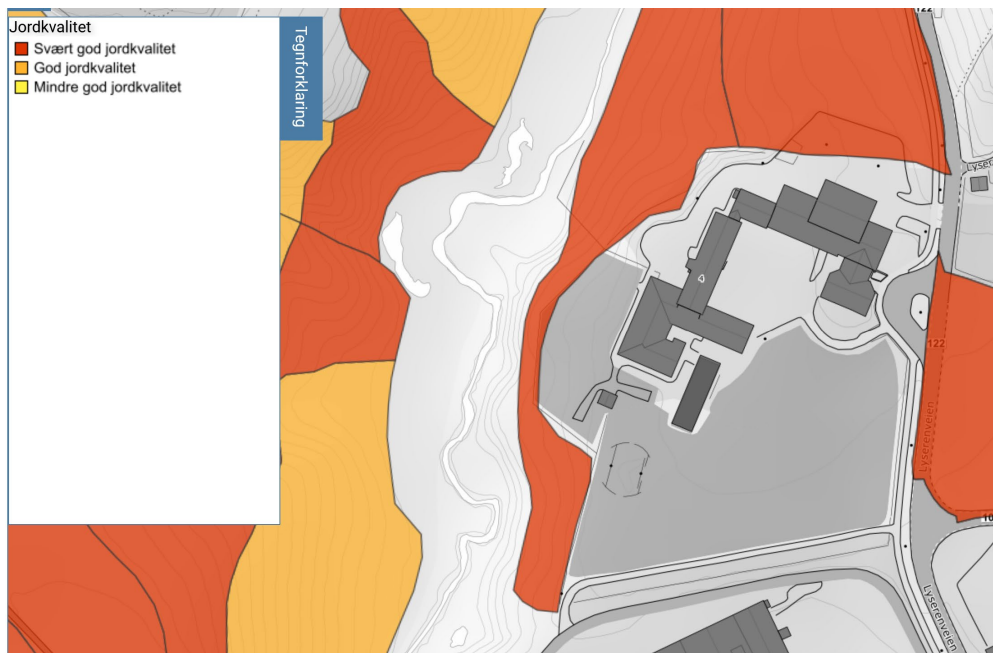
Figur 1. Planområdet

Figur 2. Planområdets plassering i Spydeberg, Hovin Skole er markert med rød sirkel.

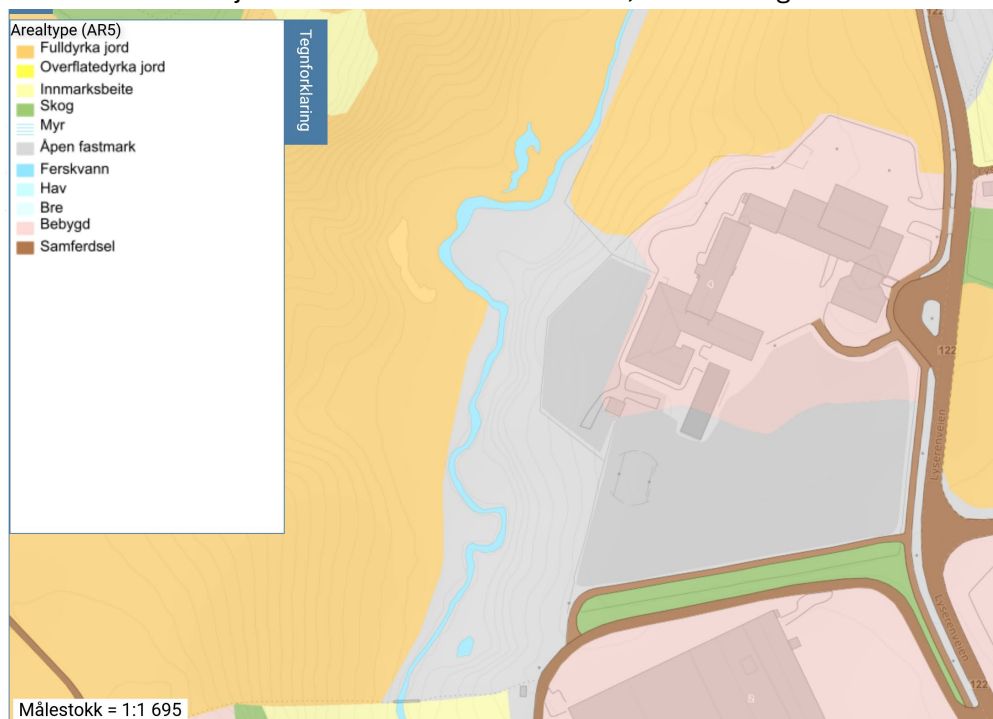
Planområdet ligger nord for Spydeberg sentrum. Planforslaget berører ca. 142 kvm med matjord. Arealet ligger i randsonen av et større, sammenhengende jordbruksareal med korn og-gress produksjon, og noe beiteareal.

1.3. Kunnskapsgrunnlag

Figur 3. Jordkvalitet tatt fra NIBIO Kilden 12.11.24

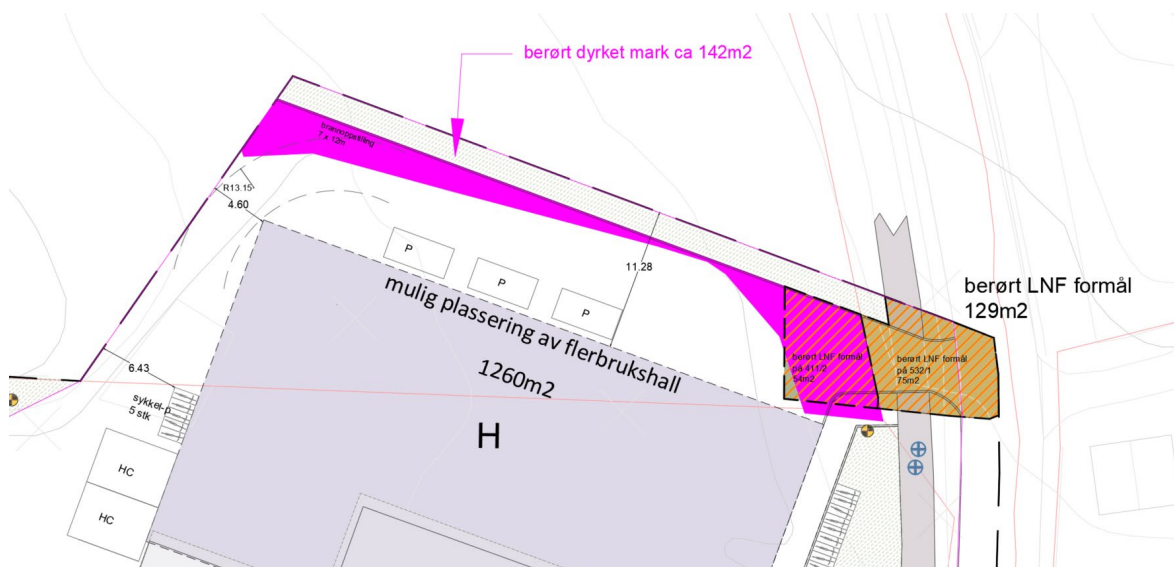
Kart fra NIBIO viser til at det er svært god jordkvalitet med lite steininnhold og normalt sett årvisse avlinger av kulturvekster. Jordene har mindre en 20% helning. Jorden, i likhet med det meste av jordbruksarealet i Indre Østfold, er leirholdig.

Figur 4. Arealtypekart (AR5) NIBIO Kilden 12.11.24

Det er ikke registrert svartlistet arter i Artsdatabankens kart.

Det er ifølge jordbrukskontoret registrert floghavre på eiendommen.

Figur 5. Illustrasjon av berørte arealer.

2. Vurdering og avklaring av mottaksarealer

Grunnet registrert forekomst av floghavre er det kun vurdert to metoder for bruken av jordmassene:

1. Jordbygging: Etablere nytt jordsmonn ved bruk av tilgjengelige masser fra anlegg. Forbedre allerede dyrket areal ved å heve arealet, jevne ut større forsenkninger etc.
2. Intern omdisponering: Benytte internt innenfor planområdet til kjøkkenhage og etablering av grøntanlegg.

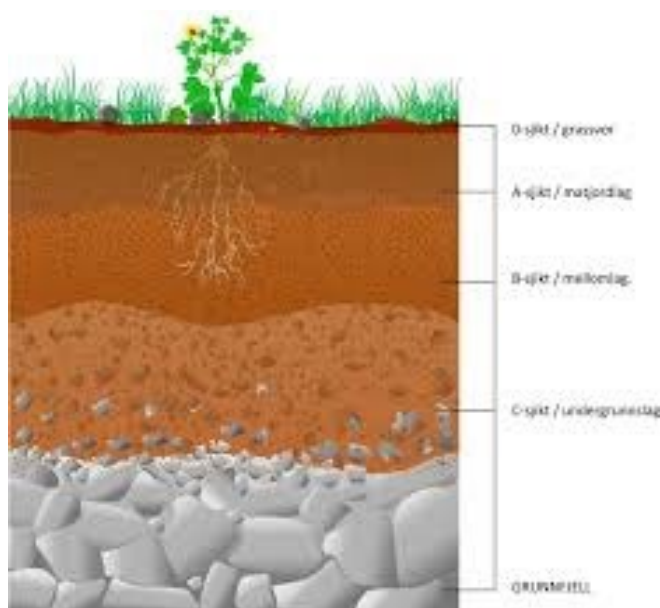
Det må tas høyde for arealer for mellomlagring av inntil 42,6 m³ matjordmasser (A-sjikt) hvorav omtrent 9 m³ skal benyttes innenfor planområdet.

I tillegg inntil 12 m³ mellomlag (B-sjikt) for etablering av kjøkkenhager innenfor planområdet.

Planforslaget innebærer permanent omdisponering av ca. 142 m² dyrka jord hvorav, 30m² skal reetableres som kjøkkenhage og 30 m² benyttes som jordlag for randsone mot resterende av eksisterende jorde. Det legges opp til gjenbruk av 30 cm matjord i kjøkkenhagen og 5-10 cm i grøntarealene for øvrig.

Det legges til grunn at mellomlagret mellomlag (B-sjikt) benyttes til etablering av kjøkkenhage.

Resterende matjord skal transporteres vekk og benyttes til jordforbedring internt i samme eiendom 411/2.

Illustrasjon: Jordprofil i naturlig utviklet jordsmonn.

3. Beskrivelse av mottaksareal

Grunnet eiendommen 411/2 er på floghavre registeret, kan det kun utføres intern flytting av matjorden uten dispensasjon fra Mattilsynet. Dette må gjøres etter nærmere avtale med hjemmelshaver.

4. Bruk av matjorda fra planområdet

21 m³ av matjorden (a-sjikt og b-sjikt) benyttes internt i planområdet.

78,4 m³ av matjorden benyttes til jordforbedring innenfor 411/2

5. Utførelse av jordflyttingen

Regler for tiltak mot planteskadegjørere er fastsatt i «Forskrift om planter og tiltak mot planteskadegjørere». Regler for tiltak mot floghavre er fastsatt i «Forskrift om floghavre». Det er ikke tillatt å flytte jord fra en eiendom der det er registrert forekomster av floghavre uten dispensasjon fra Mattilsynet.

Det er registrert forekomster av floghavre innenfor planområdet i Mattilsynets floghavrerregister.

Alle som utfører arbeid knyttet til flytting av jord, er omfattet av både aktsomhetsplikten i matloven § 18, slik at det ikke oppstår fare for spredning av planteskadegjørere, og aktsomhetsplikten etter naturmangfoldloven for å unngå å spre fremmede organismer.

Det er ikke registrert forekomster av potetecystenematoder/PCN innenfor planområdet i Mattilsynets PCN-register.

Jordprøvetaking for analyse av jord og planteskadegjørere må foretas i løpet av våren 2025 og Analysebevis må sendes Mattilsynet før eventuell flytting av masser.

Før internflytting av matjord skal det (sommeren 2025) må det foretas en befaring av området for å registrere eventuelt andre uønskede arter (kjempebjørnekjeks, lupiner etc.).

Metode for flytting av matjord

Flytting

Følgende føringer legges til grunn ved jordflytting;

- Matjorden skal ikke flyttes mellom eiendommer uten dispensasjon fra Mattilsynet. Søknaden må inneholde en plan for:
 - hvor jorda skal benyttes
 - hvordan transporten skal foregå
 - rengjøring av maskiner og utstyr
- Gravemaskin benyttes ved avtaking av ploglag (ikke bulldoser).
- Tidspunkt for utførelse bør tilpasses tid på året og nedbørsmengder. Svært våte masser må ikke håndteres maskinelt. Tørreforhold og tele er gunstig mht. til jordpakking. Avtak og tilbakelegging skal ikke foregå i perioder med tele dypere enn A-sjiktet.
- Topplaget (matjordlaget/A-sjiktet) skal skilles og ikke blandes med underliggende jord med lavere moldinnhold (B-sjiktet).
- Det skal sikres at opprasket matjord ikke får ugrasvekst som gir spredning av ugrasfrø og økning av frøbanken i jorda frem til den er utlagt.
- Underliggende lag (B-sjikt), som har god struktur og rotutvikling, skal tas av og massene skal legges tilbake i samme dybde. Jord fra dypere liggende jordlag uten særlig struktur skal ikke blandes inn i B-sjikt.
- Matjorda skal ikke kjøres i eller behandles slik at jordstrukturen komprimeres eller forringes på annen måte.
- Det skal brukes faste, midlertidige kjøreveier for massetransport.
- Matjord som fjernes i anleggsfasen, skal lagres på samme eiendom og tilbakeføres på samme eiendom.
- Matjord skal ikke blandes med øvrige materialer eller underliggende masser, og skal behandles slik at den ikke forringes. Det skal ikke forekomme risiko for at sprengstein blandes inn i matjorda.
- B-sjiktet legges tilbake først, med ett 20-30 cm tykt A-sjikt på toppen.
- Maskiner og utstyr må være tilstrekkelig rengjort slik at utstyret er fritt for jord, plantedeler og annet som kan føre til smitte av plantesjukdommer før de krysser eiendomsgrenser. Det stilles særlig krav om
- Mellomlagret matjord skal måles inn som elektronisk dokumentasjon.
- Informasjon om jordbehandling (Plan for ytre miljø) skal spres helt ned til de som utfører arbeidet, slik at en sikrer at de som utfører arbeidet har forstått hva som er de kritiske faktorene i arbeidet, og kan finne en praktisk måte å legge opp arbeidet på.
- Det skal gis melding til kommunens landbruksforvaltning ved oppstart av jordflytting og ved gjennomført jordflytting.

Mellomlagring

Mellomlagring: Mellomlagring bør så langt som mulig unngås og ikke vare lengre enn 1 år.

Mellomlagring av jordmasser skal skje i mest mulig løse ranker med høyde på inntil 2-3 meter. Massene skal enten benyttes i planområdet til etablering av kjøkkenhage og grøntarealer eller intern bruk innenfor samme eiendom for jordforbedring.

Det bør vurderes om mellomlagring bør gjøres på en pute av sand eller grus.

Overflatevann må ledes utenom lagringsplassen.

Transport av produkter som kan inneholde floghavre, skal skje på en slik måte at spill ikke skal forekomme. Innenfor samme driftsenhet gjelder denne bestemmelsen bare når transporten foregår langs eller over annen driftsenhet.

Matjorda skal lagres slik at massen dreneres for vann. Jordstrukturen skal etter lagring være slik at den er drenerende for vann og smuldrer lett etter opptørking om våren.

5. Oppsummering

Det er registrert floghavre innenfor eiendommen, det legges opp til gjenbruk av matjorden innenfor planområdet og at resterende matjord skal intern flyttes og brukes til jordforbedring innenfor samme eiendom, 411/2. Ved alternativ bruk må det søkes særskilt tillatelse fra Mattilsynet.

Referanser

<https://www.mattilsynet.no/planter-og-dyrking/planteskadegjorere/potetcystenematode-pcn/pcn-register>, 25.11.24

NIBIO. (2017). Planering og jordflytting – Utførelse og vedlikehold. NIBIO BOK. VOL. 3 NR 4.

NIBIO. (2020). R1-PLAN-04 Jordhåndtering ved nydyrking og reetablering av jordbruksareal etter anleggsvirksomhet. Nye Veier.

Norsk Landbruksråd / NIBIO (2020). Jordmasser fra problem til ressurs. Veileder.

Veileder til matjordplan, Regional plan for bærekraftig arealpolitikk, RPBA, Vestfold Fylkeskommune

[Håndtering av løsmasser med fremmede skadelige plantearter og forsvarlig kompostering av planteavfall med fremmede skadelige plantearter \(miljodirektoratet.no\)](#)

<https://www.mattilsynet.no/planter-og-dyrking/produksjon-og-omsetning/floghavre/risiko-for-spredning-av-planteskadegjorere-og-floghavre-i-forbindelse-med-anleggsarbeid#kap-1-inkluder-plantehelserisiko-i-planarbeidet>